

Ion Druță „Samariteanca”

Miu Liliana

„Inima oamenilor nu e decât un
câmp de bătălie în care se luptă
Dumnezeu cu diavolul.”

(Fiodor Dostoievski)

Bisericile sunt scările spre
rai, date de Dumnezeu.

Incipitul nuvelei

Motto

„Cum, Tu, care ești Iudeu,
Ceri să bei de la mine, care sunt femeie
Samariteancă?”

Ioan, 4-9

Isus și femeia samariteancă

Acolo se afla fântâna lui Iacov. Isus, obosit de călătorie, S-a așezat lângă fântână. Era cam pe la ceasul al șaselea. O femeie din Samaria a venit să scoată apă. Isus i-a zis:

- Dă-mi să beau!

Ucenicii Lui se duseseră în cetate să cumpere de mâncare. Femeia samariteancă I-a zis:

- Cum de Tu, iudeu, ceri să bei de la mine, femeie samariteancă?!

Iudeii, într-adevăr, nu au legături cu samaritenii.

- Isus i-a răspuns:
- – Dacă ai fi cunoscut tu darul lui Dumnezeu și Cine este Cel Ce-ți zice: „Dă-Mi să beau!“, tu însăși I-ai fi cerut, și El ți-ar fi dat apă vie! Femeia I-a zis:
- – Domnule, n-ai găleată, iar fântâna este adâncă. De unde ai deci această apă vie?!
- Isus i-a răspuns:
- – Oricui bea din apa aceasta, îi va fi iarăși sete. Dar celui ce bea din apa pe care i-o voi da Eu, nu-i va mai fi sete în veac, ci apa pe care i-o voi da Eu **va deveni în el un izvor de apă, tâșnind spre viața veșnică.**

Semnificație

- **SAMARITEÂN, Ă**, *samariteni,e*, s.m. și f.
- 1. Persoană aparținând unei populații din provincia palestiniană Samaria, provenită din amestecul evreilor antici cu coloniști aduși de cuceritorii asirieni, și care a constituit principalul nucleu etnic al statului antic Israel.
- 2. Om milos; binefăcător.

Pilda samariteanului milostiv

- Pilda samariteanului milostiv este o parabolă povestită de Iisus, menționată numai într-una din cele patru Evangheliile ale Noului Testament. Potrivit Evangheliei după Luca (10:29–37), un călător (evreu sau nu) este bătut, jefuit și lăsat aproape mort pe drumul dintre Ierusalim și Ierihon. Mai întâi un preot, apoi un levit, trec pe lângă el, evitându-l și fără a-i da vreo mână de ajutor. În cele din urmă, bietul om este luat în seamă de un samaritean. În ciuda vrăjmășiei dintre evrei și samariteni, acesta îl ajută pe rănit, îi leagă rănilor și i le tratează cu untdelemn și vin. Apoi, îl duce la o casă de oaspeți, unde îl lasă în grija gazdei, promițând că va achita toate cheltuielile necesare îngrijirii victimei tâlharilor.

- Iisus dă această pilda drept raspuns la întrebarea: „Cine este aproapele meu?” **Samarineanul milostiv**, un anonim, care nu se remarcă nici prin rang, nici prin bogăție, nici prin noblețea neamului său, devine **un om al compasiunii și al acțiunii**, venind în ajutorul celui rănit, care se zbătea între viață și moarte. Expresia „bunul samaritean”, referitoare la cineva care ajută dezinteresat un străin, a devenit, cu timpul, răspândită în toată lumea creștină, fiind adeseori adoptată ca nume al unor spitale și organizații de binefacere.

Caracterizarea Samaritencei

- **Naratorul:** „o fetișcană de vreo saptesprezece ani”
- **Stareța:** „fată tână, frumoasă”
- **Băiatul:** „- Ce te-a apucat, fa tu, toanto?”
- **Naratorul:** „... măcar de-ar fi ajuns-o capul să mai ascundă pe ici, pe colo câte-un pumn de fasole prin fustăraia ceea că era slăbută și putintică din fire, de-o dădea vântul jos...Se așază la masă ultima, dacă rămâne ceva, dacă nu rămâne, se duce acasă, mulțumindu-se cu ceea ce gustase pe când făcea zama.”
- **Bătrânul:** „- Mulțumesc, maică! Îngăduie-mi să mă las în genunchi pentru a săruta truditele tale mânute.”

- **Naratorul:** „Călugărițele au fost jurate să poarte dragoste acestei lumi pline de păcate, cu sufletul plin de smerenie, cu inima veșnic gata pentru binefacere în numele Domnului, să nu ne împotrivism relelor, să le primim pe toate așa cum vin ele rânduite de sus...”
- **Bolnavii:** „Se poate să vină ea, femeie încă tânără, mamă a doi copii, pentru a vedea ceea ce nu e de văzut și rudele cele mai apropiate s-au lepădat de dâșii. Maica le zâmbea într-o cerească depărtare.”
- **Naratorul:** „Bucătăreasă, grăjdară, sanitară a ajuns în cele din urmă spălătoreasă. Focurile prin care i-a fost dat să treacă au călit-o, slujirea unui sfânt lăcaș căzut în veacul prigonirilor a făcut-o înțeleaptă, răbdătoare, dârză.”

- **Naratorul:** „Se ridică din pat, se îmbrăca, venea să-i îmbrace, să-i mângâie, să-i legene, devenindu-le până în zori mamă, bunică, dădacă.”
- **Preotul:** „Femeia ceea, ea nu numai că n-a fost călugărită, ea nici măcar poslušnică n-a apucat să fie! Nici măcar nu are binecuvântarea pentru a purta rasă și acoperământ cu cruce în frunte!...”
- **Naratorul:** „Vin să se plângă de soartă, vin să fie mângâiați cu o vorbă bună, vin să-ți sfârșească veacul alături de cea care i-a înțeles cu adevărat și i-a iubit...”
- **Naratorul:** „Îngăduie-mi să mă închin și eu în fața slujirii tale, Maică, sărutând sfintele tale mâini.”

BEST SCREENPLAY
FESTIVAL DE CANNES
CEL MAI BUN SCENARIU

BEST ACTRESS
FESTIVAL DE CANNES
DUBLU PREMIU DE INTERPRETARE

în curând în cinematografe

după dealuri

scenariul și regia **Cristian Mungiu**
inspirat de romanele non-ficționale ale **Tatianeii Niculescu Bran**

Motivul pentru care Druță a conceput nuvela

- „Doamne, m-am gândit eu atunci, ce se petrece cu lumea făcută de mâinile Tale? Oare o viață închinată binefacerii și slujirii aproapelui nu este mărturia slujirii Tale? Mai e nevoie ca această slujire să fie consfințită de cineva? Și dacă pentru slujitorii Tăi porunca Mântuitorului de-a face bine aproapelui nu este decât o vorbă ce nu rodește în faptă, la ce vor ajunge altarele Tale? Nu se vor transforma ele oare într-o sală de demonstrare a artei vocale, completate din când în când cu replicile preoților îmbrăcați în odăjdii aurite din epoca Imperiului Bizantin?!”

Adevăruri enunțate de autor

- „Sărmanele noastre sate...Flămânde, nedreptățite, uitate de lume și de Dumnezeu, coborau zi de zi, treaptă cu treaptă, în bezna cea fără de fund...”
- „Veacuri la rând scriptura ne povățuia că viața înseamnă dragoste nemărginită pentru aproapele tău. Iată însă că ura și nu dragostea ne scoală în puterea nopții, ruina și nu făurirea sunt sărbătoarea sufletului...”

□ „Dragostea și ura - aceste două valuri au acoperit secolul XX pe de-a întregul. Ce e drept, dragoste a fost puțină de tot, ura a hălit totul. Revoluția proletară a venit să declare:sufletul ca atare nu există. Există numai ceea ce poate fi pipăit, înghițit, pus în buzunar. A trăi pe lume înseamnă a bea ghini, a hăli ghini...”

□ „Renunțând la veșnicie, ne-am despărțit și de trecut, de lumea străbunilor, devenind niște umbre ce trăiesc de azi pe mâine. Tot ce-a avut sufletul agonisit de mii de ani a fost schimbat la repezeală pe cârpe, pe mașini, pe inele de aur. La groaznicul iarmaroc al secolului ne-am scos cu toții sufletele de vânzare, dându-le pe o nimica toată, din frica să nu rămânem cumva fără cumpărători.”

Conflictele din nuvelă

□ Călugărițe
luptători
„cu sufletul plin de smerenie”

„marii
binele omenirii”,
„marii cunoscători
ai vinurilor și femeilor”

□ Valoare
□ Cultură
□ Vechi (tradiție)
□ Credință
□ Dragoste

nonvaloare
incultură
nou (idei proletare)
necredință
ură

JURNAL TV

- După 1812 numărul mănăstirilor va fi încontinuu redus. Înainte de anexare, fuseseră aproximativ 40 de mănăstiri și schituri în Basarabia. Numărul acesta mare de mănăstiri își găsește explicația și în respectul pe care poporul îl nutrea față de călugări. De aceea, în 1862 mai funcționau 10 mănăstiri și 8 schituri. Rolul pe care ele l-au jucat în viața poporului obidit a continuat însă să rămână esențial, cum remarca și cel mai mare istoric bisericesc basarabean, Nicolae Popovschi: „Mănăstirile, cu toate neajunsurile lor, cu tot primitivismul credinței și al traiului călugăresc, **erau pentru popor adăposturi de cele mai curate suflete, de cele mai înalte aspirațiuni.** Și în împrejurări mai grele, fie de boală, fie de cumpănă în viață, moldovenii basarabeni și la începutul secolului al XIX-lea, ca și în perioadele precedente, alergau la călugării din mănăstiri după rugăciuni și mângâiere.”

- Ca urmare, nu era de mirare că un rusificator fățiș precum arhiepiscopul Pavel Lebedev putea declara mănăstirile românești din Basarabia drept „cuiburi de ignoranță”, călugării fiind „îndărătnici și vrăjmași limbii rusești și slujbei slavone.” Aceasta era suprema recunoaștere din partea rușilor că **mănăstirile au constituit un atu principal în lupta românilor pentru păstrarea existenței naționale.**
- Numeroase erau și bisericile în Basarabia la începutul secolului al XIX-lea. După unele date, se pare că **în clipa anexării la Rusia existau în regiune 749 de biserici, iar după altele, chiar 775, dintre care 40 erau zidite din piatră, una din cărămidă și toate celelalte din lemn.**

Epicentru al neamului

- Preotul din Gălești scria:
- „Serviciul divin se face în limba moldovenească, deoarece locuitorii satului Gălești sunt moldoveni de baștină, sincer devotați religiei care cred că introducerea slujbei dumnezeiești în altă limbă decât cea moldovenească poate cumva să schimbe învățătura și ordinea acelor dogme de credință și orânduiri, pe care le-au moștenit de la strămoșii lor.”
- Așadar, biserica este un epicentrul al păstrării identității neamului.

Legendă:
 1: Mănăstirea "Maica Domnului
 Grabnic Ajutătoare" - Bălți